

ماهیان جدا از آب

تأملی در سروده‌های طاهره صفارزاده

دکتر فاطمه مدرسی

استاد دانشگاه ارومیه

فروشنده رستمی

کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

مدرس: فاطمه، ۱۳۲۵ -	سرشناسه
ماهیان جدا از آب: تاملی در سروده‌های طاهره صفارزاده	عنوان و نام پدیدآور
تهران: اساطیر پارسی، ۱۳۹۴.	مشخصات نشر
۳۰۸ ص.	مشخصات ظاهری
978-600-95292-0-9	شابک
وضعیت فهرست نویسی	وضعیت فهرست نویسی
فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nliai.ir قابل دسترسی است.	یادداشت
کتابنامه: ۳۰۳ - ۳۰۸.	یادداشت
تاملی در سروده‌های طاهره صفارزاده	عنوان دیگر
رستمی، فرشته، ۱۳۶۶ -	نخستین افزوده
۳۷۸۹۴-۶	شماره کتابشناسی ملی

تهران: ۸۸۹۹۶۸۰ - ۲۱۲ - ۹۱۳۱۹۶۰

تهران - خیابان ولی عصر (عج) - بالاتر از زرتشت

کوچه نوربخش - پلاک ۲۰ - نشر اساطیر پارسی

ماهیان جدا از آب. تاملی در سروده‌های طاهره صفارزاده

دکتر فاطمه مدرس

استاد دانشگاه رویه

فرشته رستمی

کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

صفحه‌آرا و طراح جلد: رحیم کبیرصاحبزاده

ناظر فنی چاپ: مریم نقضی

چاپ ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۲۹۲-۰-۹ ISBN: 978-600-95292-0-9

قیمت: ۱۶,۰۰۰ تومان

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۹	فصل اول: شعر معاصر.....
۹	۱-۱. پیش درامدی بر شعر نو فارسی.....
۹	۱-۱-۱. شعر نو فارسی.....
۱۳	۲-۱-۱. ادوار شعر نو فارسی.....
۱۷	۳-۱-۱. جریان‌های شعر نو فارسی.....
۲۶	۳-۱. زندگی‌نامه، آثار و شعر طاهره صفارزاده.....
۲۶	۱-۲-۱. زندگی‌نامه دکتر صفارزاده.....
۴۱	۲-۲-۱. آثار طاهره صفارزاده.....
۴۳	۳-۲-۱. شعر صفارزاده.....
۵۳	فصل دوم: زبان.....
۵۳	۱-۲. زبان چیست؟.....
۵۷	۲-۲. زبان ادبی صفارزاده.....
۵۸	۱-۲-۲. آشنایی‌زدایی، غریبه‌گردانی.....
۶۱	۲-۲-۱. آشنایی‌زدایی واژگانی.....
۶۴	۲-۲-۲. آشنایی‌زدایی نحوی.....
۷۱	۳-۲-۲. آشنایی‌زدایی سبکی.....
۸۲	۴-۲-۲. آشنایی‌زدایی نوشتاری.....
۸۵	۵-۲-۲. آشنایی‌زدایی معنایی.....
۹۸	۲-۲-۲. آرایه‌پردازی.....

۱۰۰.....	۱-۲-۲، تشبیه.....
۱۰۵.....	۲-۲-۲، استعاره.....
۱۰۷.....	۳-۲-۲، تشخیص.....
۱۱۰.....	۴-۲-۲، کنایه.....
۱۱۳.....	۵-۲-۲، تضاد یا طباق.....
۱۱۵.....	۶-۲-۲، تکرار.....
۱۱۷.....	۷-۲-۲، حس آمیزی.....
۱۱۸.....	۸-۲-۲، تلمیح.....
۱۲۱.....	۳-۲-۲، نمادپردازی در اشعار صفارزاده.....
۱۲۹.....	۱-۳-۲، بن مایه شخصیت.....
۱۷۶.....	۲-۳-۲، بن مایه های طبیعت.....
۲۱۵.....	۳-۳-۲، بن مایه جای و مکان.....
۲۱۸.....	۴-۳-۲، بن مایه ابزارها و چیزها.....
۲۲۲.....	۵-۳-۲، بن مایه زمان.....
۲۳۵.....	۶-۳-۲، بن مایه رنگ.....
۲۳۷.....	۷-۳-۲، بن مایه باورها و آیین ها.....
۲۳۹.....	۴-۲-۲، مضمون پردازی در اشعار صفارزاده.....
۲۴۱.....	۱-۴-۲، اشعار غنایی.....
۲۴۸.....	۲-۴-۲، اشعار اجتماعی.....
۲۵۷.....	۳-۴-۲، اشعار مذهبی و عرفانی.....
۲۶۱.....	۴-۴-۲، اشعار حماسی.....
۲۷۳.....	۵-۲-۲، روایت گری و تصویرپردازی.....
۲۷۵.....	۱-۵-۲، عنصر روایت.....
۲۹۰.....	۲-۵-۲، عنصر تصویر.....
۲۹۷.....	فصل سوم: نتیجه گیری.....
۲۹۷.....	نتیجه گیری.....
۳۰۳.....	منابع.....

ما ماهیان جدا از آب
معجزه است گر زنده‌ایم
شاید ایمان
تصور تصویر آب باشد
که اینگونه زنده‌کننده‌ست
و پاک‌کننده‌تر است از آب

پیشگفتار

طاهره صفارزاده یکی از شاعران و محققان بنام معاصر ایران است که سروده‌های بسیاری به دو زبان فارسی و انگلیسی از او به یادگار مانده است. اشعاری که راییده ذوق سرشار و قریحه و فاد شاعر و آمیختگی جدانشدنی آن با فکر و اندیشه اوست. هر چند که اشعار صفارزاده چه از نظر کمیت شعری و چه از نظر کیفیت آن، بسیار در خور توجه‌اند، اما با این حال می‌بینیم که اشعار او کمتر از سوی ادب‌پژوهان مورد نقد و ارزیابی علمی قرار گرفته و بررسی‌های صورت گرفته نیز اغلب کلی و به دور از واکاوی‌های موشکافانه در جزئیات اشعار می‌باشند.

جایگاه والای شعر این شاعر بزرگ در ادب معاصر ایران و ارزشمندی سبک و زبان و محتوای آن، نگارندگان را بر آن داشت تا با تأمل بیشتری در این اشعار نکات ناگفته و کم گفته ویژگی‌های زبانی و محتوایی اشعار او را به مخاطبان شعریش تا حد مقدور بنمایانند. بنابراین، کتاب حاضر تلاشی است برای نشان دادن جایگاه شعر این شاعر گرانمایه که در چهار بخش تدوین یافته است: نخست، به اعتبار

آن که صفارزاده شاعری معاصر است، مطالبی چند درباره اوضاع شعر و شاعری دوران معاصر ایران و مهمترین جریان‌های ادبی آن ذکر گشته و همچنین در مورد زندگی‌نامه شاعر و ذکر شیوه شاعری او به اختصار مطالبی عنوان گردیده است. سپس به بررسی مهمترین شگردهایی که صفارزاده در ادبی کردن زبان اشعار خویش از آنها سود جست و همچنین برخی از مضامین اشعارش، پرداخته شده. در نهایت بخش پایانی کتاب به نتیجه‌گیری از آنها اختصاص یافته است.

در این جا بر خود فرض می‌دانیم که از جهد وافر و تلاش بسیار ناشر فاضل جناب آقای محمدی سپاسگزاری نماییم.

امید است که پژوهش پیش رو مورد توجه و عنایت استادان محترم و پژوهشگران با فضل و دانش و ناقدان سخن‌سنج ادبی قرار گرفته و اگر حشو و سخن‌ناسنجیده‌ای در آن دیده شود با بزرگواری خود به دیده اغماض در آن بنگرند و ما را در اصلاحش یاری دهند.